

Stanowisko Stowarzyszenia Eko-Pak w sprawie opakowań wielomateriałowych

Warszawa, dnia 17 lutego 2004 r.

Niniejszym wnioskujemy o wycofanie z Ustawy z dnia 11.05.2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej oraz innych powiązanych aktów prawnych kategorii opakowania wielomateriałowe. Zdaniem Polskiej Koalicji Przemysłowej na Rzecz Opakowań Przyjaznych Środowisku „Eko-Pak” kategoria opakowań wielomateriałowych powinna być usunięta, a opakowania należy klasyfikować według materiału przeważającego.

Według Dyrektywy 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych kraje członkowskie zobowiązane są do zapewnienia zbiórki odpadów opakowaniowych, ich odzysku i recyklingu według następujących kategorii: szkło, papier i tektura, metale, tworzywa sztuczne oraz drewno. Nowelizacja dyrektywy nakłada następujące obowiązki:

- 60% odzysk lub spalanie z odzyskiem energii
- 55% jako minimalny i 85% jako maksymalny recykling opakowań
- 60% recykling opakowań ze szkła
- 60% recykling opakowań z papieru i tektury
- 50% recykling opakowań metalowych
- 22,5% recykling opakowań z tworzyw sztucznych
- 15% recykling opakowań z drewna

Zgodnie z wytycznymi Dyrektywy oraz jej nowelizacją nie ma obowiązku stosowania innych kategorii materiałowych dla odpadów opakowaniowych niż pięć wyżej wymienionych. W większości krajów europejskich opakowania wielomateriałowe są klasyfikowane na podstawie materiału, który występuje w przewodzie np. w Portugalii, Szwecji, Hiszpanii, Włoszech, Finlandii, Irlandii, Francji i Danii.

Polską Klasyfikacja Wyrobów i Usług (PKWiU) wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 1997 roku w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług wraz z późniejszymi zmianami przyporządkowuje produkt (opakowanie) do danej klasy PKWiU między innymi w oparciu o informacje o rodzaju użytego surowca lub surowców i ewentualnie ich udziale procentowym. W przypadku opakowań wielomateriałowych PKWiU nie przewiduje odrębnych symboli, a dany materiał jest klasyfikowany pod kątem składnika, który przeważa. Przykładowo, kartony do płynnej żywności należące do opakowań wielomateriałowych zgodnie z zasadami PKWiU są zaliczane do klasy 21.21-Papier i tektura falista oraz opakowania i pojemniki z papieru i tektury. Jeśli papier lub tektura jest wzmocniona lub powleczona warstwą tworzyw sztucznych i te ostatnie stanowią więcej niż połowę ogólnej grubości, wówczas taki materiał jest zaliczany do klasy 24.16- Tworzywa sztuczne w formach podstawowych, a wykonane z niego opakowanie odpowiednio do klasy 25.22- Opakowania z tworzyw sztucznych.

Uważamy, iż klasyfikacja opakowań przedstawiona w Ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej powinna być spójna z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług. Podstawowym przeznaczeniem PKWiU jest zapewnienie jednolitego grupowania produktów (wyrobów i usług). Jest ona dostosowana do klasyfikacji obowiązującej w krajach Unii Europejskiej.

Kategoria opakowań wielomateriałowych jest bardzo niejednorodna – mieści w sobie opakowania, które są zbierane i poddawane zupełnie różnym metodom recyklingu.

I tak, do typowych opakowań wielomateriałowych zaliczane są:

- opakowanie blister pack i skin pack, jeśli jest łączone z innym materiałami np. tekturą,
- opakowanie bag in box jeśli nie można ręcznie oddzielić poszczególnych materiałów,
- worek papierowy z wkładką barierową, jeśli nie można ręcznie oddzielić poszczególnych materiałów,
- kartony do płynnej żywności (np. mleka i soków)

- etykiety z laminatu papier/tworzywo sztuczne itp..

Stopień recyklingu opakowań wielomateriałowych określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie rocznych poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych wzrasta w latach 2002-2007 pięciokrotnie z 5% w 2004 roku do 25% w 2007 roku. Obowiązek recyklingu w 2002 roku został wykonany niewiele powyżej wymaganego poziomu. Większość obowiązku została wykonana poprzez recykling odpadów przemysłowych nie pochodzących z selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych z gospodarstw domowych. Istnieje duże niebezpieczeństwo, iż obecny system zbiórki nie zapewni uzyskania wymaganych poziomów recyklingu odpadów wielomateriałowych w następnych latach.

W krajach o sprawnie działającym systemie selektywnej zbiórki odpadów opakowania wielomateriałowe nie są nigdy zbierane oddzielnie jako jedna frakcja ze względu na ich zbyt duże zróżnicowanie oraz różne technologie recyklingu. W praktyce zbierane są z materiałem opakowaniowym, którego frakcja przeważa w składzie. I tak np. opakowania do płynnej żywności zbierane są najczęściej z opakowaniami z papieru i tektury gdyż zawierają około 70% pierwotnej masy celulozy lub w ramach tzw. lekkiej frakcji tzn. opakowań plastikowych lub aluminiowych. Wydzielanie grupy opakowań wielomateriałowych w Polsce nakłada konieczność zbudowania bardzo kosztownego systemu selektywnej zbiórki dla tych opakowań.

stnieje bardzo duża grupa opakowań, w tej chwili zaliczana do wielomateriałowych, trudnych do zebrania ze względu na wielkość opakowania, przyzwyczajenia i świadomość konsumentów, jak również bardzo trudnych do odzysku i recyklingu. Dlatego też wątpliwe z ekonomicznego punktu widzenia jest ich pozyskiwanie, recykling lub odzysk. Przykładem tego są etykiety z laminatu, opakowania gumy do żucia.

Poważnym problemem, który stwarza wydzielenie kategorii opakowań wielomateriałowych jest potwierdzenie UE wykonania obowiązku odzysku i recyklingu opakowań wielomateriałowych. Brak podziału opakowań pod względem materiału dominującego powoduje niemożność zaliczenia wykonanego obowiązku do żadnej z grup materiałowych wymienionych w Dyrektywie. W praktyce oznaczać to może, że podjęty w latach 2002 – 2007 wysiłek zebrania około 124 tys. ton odpadów wielomateriałowych, szacowany na około 49 milionów złotych, pójdzie na marne.

Konsekwencją istnienia obecnego podziału będzie spadek konkurencyjności polskich podmiotów na jednolitym rynku unijnym w związku ze znacznie wyższymi opłatami za recykling i odzysk opakowań wielomateriałowych. Z punktu widzenia polskich konsumentów, przedsiębiorców i polskiej gospodarki jest to całkowicie nieuzasadnione.

Mając na uwadze powyższe argumenty wnioskujemy o usunięcie kategorii opakowań wielomateriałowych z uregulowań prawnych w zakresie opakowań i odpadów opakowaniowych.